

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr.27
veicot darbu ar benzīna motorzāģi**

1. Vispārējās prasības**1.1. Nosacījumi attiecīgā darba izpildei:**

1.1.1. vecums	no 18 gadiem
1.1.2. dzimums	nav ierobežojumu
1.1.3. veselības pārbaude	saskaņā ar uzņēmumā apstiprināto sarakstu
1.1.4. kvalifikācija	kvalifikāciju apliecinoša licencētas izglītības iestādes izsniegta apliecība
1.1.5. instruktāžas:	
1.1.5.1. ievadapmācība	stājoties darbā
1.1.5.2. instruktāžas darba vietā	sākotnējā - pirms darba uzsākšanas, atkārtota - ne retāk kā 1 reizi gadā

1.2. Darba vides riska faktori:

- 1.2.1. iespējamā trauma, saskaroties ar zāģa ķēdes zobiem vai vadošo un vadāmo zobratiem;
- 1.2.2. iespējamā trauma zāģējot no baļķiem vai to atgriezumiem;
- 1.2.3. paaugstināts trokšņa līmenis;
- 1.2.4. lokālā – roku – plaukstu vibrācija;
- 1.2.5. nepietiekams darba vietas apgaismojums;
- 1.2.6. fiziskas pārslodzes pārvietojot zāģējamās sagataves;
- 1.2.7. darbs piespiedu pozā – saliecoties, tupus;
- 1.2.6. kaitīgais toksiskais faktors - benzīns, ko izmanto kā zāģa degvielu, kā arī tā aizdegšanās

iespēja;

- 1.2.7. strādājot pļavā, mežā iespējami ērcu, čūsku u.c. kodumi.

1.3. Aizsardzība pret darba vides riska faktoru iedarbību:

1.3.1. pārnesot rokas instrumentus un benzīna motorzāģi, to asās daļas jānosedz ar speciāliem apvalkiem;

1.3.2. pārvietojot baļķus, jāieņem stabila pozīcija. Nedrīkst spiest uz baļķiem ar ķermeņa svara palīdzību, jo, ķeksīm noslīdot, var zaudēt līdzsvaru;

1.3.3. uzpildot benzīna motorzāģi, dzinējam jābūt izslēgtam. Uzpildīšanai nedrīkst izmantot etilēto benzīnu. Pēc uzpildīšanas noslaucīt tās zāģa daļas, kas aplietas ar degvielu.

1.4. Kolektīvie un individuālie darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana - saskaņā ar uzņēmumā apstiprināto sarakstu.

1.5. Ugunsdrošības pasākumi:

1.5.1. nelietot atklātu uguni ugunsnedrošās zonās;

1.5.2. uzpildīt benzīna motorzāģi speciāli iekārtotā ugunsdrošā vietā, apgādātā ar pirmās nepieciešamības ugunsdzēsamajiem līdzekļiem;

1.5.3. regulāri veikt darba vietas sakopšanu un iekārtu attīrīšanu no mizas un citiem atlikumiem;

1.5.4. ievietot izlietoto slaukāmo materiālu un eļļainos slaukus metāla kastēs ar cieši pieguļošiem vākiem;

1.5.5. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsības līdzekļiem.

1.6. Darba higiēnas prasības:

1.6.1. sadzīves un sanitārām telpām jābūt aprīkotām ar ierīcēm specapgērbu žāvēšanai;

1.6.2. aukstajā gada laikā (gaisa temperatūra no -16°C un zemāka), ja darbs notiek zem klajas debess, jānodrošina strādājošajiem telpas, kur var sasildīties.

1.7. Par konstatētiem iekārtu, ierīču un instrumentu bojājumiem ziņot tiešajam darba vadītājam. Darbu uzsākt tikai pēc trūkumu novēršanas.

1.8. Nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam, darba devējam vai viņa pilnvarotai personai par nelaimes gadījumu vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.

2. Prasības darba drošībai, uzsākot darbu

- 2.1. Sakārtot specapgērbu, uzvilkt aizsargķiveri, austiņas, cimdus.
- 2.2. Pārbaudīt rokas instrumentu darba kārtību un darba vietas stāvokli. Darba laukumam jābūt līdzenam, horizontālam, no tā jābūt notīrītam sniegam, ledum, mizām, jābūt pietiekamam apgaismojumam, lai skaidri varētu saskatīt to priekšmetu un instrumentu detaļas, ar kuriem nāksies strādāt.
- 2.3. Pārbaudīt benzīna motorzāģa tehnisko stāvokli, to apskatot un darbinot tukšgaitā 1 min. ilgi. Zāģis jāizmēģina tukšgaitā. Ja degmaisiņuma padeves regulācijas svira ir nulles stāvoklī, zāģa ķēdei vienmēr jābūt nekustīgai. Aizliegts strādāt ar zāģi, kura ķēde rotē kaut vai ar nelielu frekvenci.
- 2.4. Par bojātiem instrumentiem vai pamanītiem trūkumiem darba vietā ziņot meistaram. Nesākt darbu, pirms nav novērsti bojājumi un trūkumi.
- 2.5. Neuzsākt darbu, ja ir slikta pašsajūta, reibonis un tml.. Ziņot par to tiešajam darba vadītājam, griezties pie ārsta.

3. Prasības darba drošībai, veicot darbu

- 3.1. Pārvietojot balķus pa slīpni, jānostājas balķa galā, bet ne tā kustības ceļā. Ja nepieciešams pieturēt balķa galu, ķeksis jānoliec leņķī, kas lielāks par 45°.
- 3.2. Balķi jāpārvieto divatā, tas jāveic saskaņoti.
- 3.3. Strādājot ar cirvi, jāieņem stabila pozīcija.
- 3.4. Lai iedarbinātu dzinēju, zāģis jānoliek līdzenā vietā un jāieņem stabila pozīcija. Iedarbinot dzinēju, startera trosīte jātur aiz roktura. Aizliegts uztīt trosīti uz rokas.
- 3.5. Pārnesot benzīna motorzāģi no vienas vietas uz otru vai no viena iezāģējuma uz otru, karburatora vadības svirai jābūt nulles stāvoklī, zāģa ķēde nedrīkst rotēt.
- 3.6. Lai izvairītos no tā, ka zāģa ķēde tiek iespiesta, iezāģējumā zem balķa jāpaliek paliktnis vai tas jāpietur ar ilkšu palīdzību.
- 3.7. Darba laikā obligāti jātur ar abām rokām, zāģējot zarus, zāģis jācenšas atbalstīt pret stumbru, jāuzmanās no spriegotiem zariem, nedrīkst zāģēt ar sliedes pašu galu.
- 3.8. Motorzāģis jāorientē tā, lai izplūdes gāzes plūstu prom no operatora. Zāģējot telpās, tās obligāti jāvēdina.
- 3.9. Bremzes darbība jāpārbauda regulāri. Šim nolūkam iedarbiniet motorzāģi, turiet to stingri abām rokām, dodiet pilnus apgriezienus un ar kreisās rokas augšpusi pabīdiet bremzes rokturi uz priekšu. Ķēdei jāapstājas m o m e n t ā l i.
- 3.10. Strādājot cismā:
 - 3.10.1. degvielas un eļļas uzpildīšanu var veikt tikai pie nestrādājoša motora, šajā laikā aizliegts smēķēt.
 - 3.10.2. koku gāšanu var uzsākt tikai tad, ja:
 - 3.10.2.1. koka krišanas virzienā nav neviena cilvēka,
 - 3.10.2.2. cismā nav nepiederošu personu,
 - 3.10.2.3. dotā koka visiem gāzējiem ir nodrošināts atkāpšanās ceļš, □
 - 3.10.2.4. ap koka stumbru nav krūmu un zaru, kuri var traucēt gāšanas darbu.
 - 3.10.3. pēc veiktā galvenā iezāģējuma, atkāpjoties no krītošā koka, vienlaicīgi jāseko tā zariem un iespējamiem atlūzumiem. Sevišķi jāuzmanās, ja stumbri ieplīsuši.
 - 3.10.4. strādājot nogāzēs, operatoram aizliegts atrasties zemāk par galvenā iezāģējuma vietu.
 - 3.10.5. aizliegts pielietot tērauda ķīļus.
 - 3.10.6. motors jāregulē tā, lai tas strādātu klusi un nedūmotu.
- 3.11. Jāseko, lai kājas neatrastos zem zāģējamā balķa.

- 3.12. Zāģējot baļķi, zāģa atdursektors jāpietuvina baļķim cieši klāt, bet pēc tam, viegli uzspiežot, zāģa ķēdi jāiegremsē baļķī. Ja šis noteikums netiek ievērots, zāģa ķēdes turētājs var tikt atsviests no baļķa un var gūt traumu.
- 3.13. Tīrīt skaidas no zāģa, veikt zāģa ķēdes nomaiņu, eļļot mezglus, veikt citus sīkus remonta un regulēšanas darbus drīkst tikai tad, kad dzinējs ir izslēgts.

4. Darba drošības prasības ārkārtējās situācijās

4.1. Rīcība situācijās, kuras var izraisīt avāriju vai nelaimes gadījumu:

4.1.1. ja zāģa ķēde tiek iespiesta iezāģējumā, jāizslēdz dzinējs, bet pēc tam jāatbrīvo zāģis;

4.1.2. ja motorzāģa dzinējs pārkarst, tas jāizslēdz un pēc tā atdzišanas jānoskaidro pārkaršanas cēloņi.

4.2. avārija	jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība nav novērsta;
4.3. sprādziens	ja paaugstinās degtspējīgo vielu saturs darba vidē, darbs nekavējoties jāpārtrauc. Atsākt darbu drīkst tikai pēc tam, kad novērsts gāzu koncentrācijas paaugstināšanās cēlonis, atjaunota normāla gaisa vide;
4.4. ugunsgrēks	4.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tālr. 112); 4.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.); 4.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju.
4.5. nelaimes gadījums	4.4.1. ja iegūta trauma vai notikusi pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta; 4.4.2. ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, pārtraukt darbu, paziņot par notikušo savam vadītājam (vai iestādes vadībai), nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tālr. 113 vai 112), saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem.

5. Prasības darba drošībai, beidzot darbu

- 5.1. Notīrīt un ieeļļot zāģi. Sakārtot rokas instrumentus un darba vietu. Aiznest instrumentus uz to glabāšanai paredzēto vietu.
- 5.2. Benzīna motorzāģi un degvielas tvertnes aizliegts ienest apkurināmās telpās.
- 5.3. Par visiem pamanītajiem trūkumiem ziņot meistaram.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S.Naglis